

Wilhelmusland, arm land

De euforie over het 'aantrekken van de economie' en het toenemen van het aantal banen stijgt tot grote hoogte. Onze minister-president lacht zijn kaken bijna uit elkaar. Zelfvoldaan staat hij voor de camera's te oren hoe goed het met Nederland gaat (*Na 't zuur zal ik ontvangen van God, mijn Heer, het zoet*¹). Maar heeft hij daar wel reden toe?

Als ik naar de cijfers over de armoede in Nederland kijk, vrees ik dat hij zijn kaken beter op elkaar kan houden. Zijn tanden in dit probleem zetten, zie ik hem en de kornuiten die met hem aan het formeren zijn, voorlopig echter nog niet doen. Ze zijn liever bezig met de vraag of we het Wilhelmus niet verplicht in ons onderwijs moeten invoeren, of met het meer-ouderschap, genderneutrale toiletten, het standbeeld van Michiel de Ruyter of andere ongein.

Lessen over onze grondwet, zo vindt men, moeten weer wel worden gegeven. Een grondwet overigens, waaraan wetten, in ons land en als enige land in 'het vrije westen', niet getoetst mogen worden door een rechter. De heren die formeren en de dame, die de tas van haar Heer mag dragen, zijn totaal ongeïnspireerd over de werkelijke problemen van ons land, zoals onderwijssalarissen, kleinere klassen, het milieu, de armoede, structureel te lage bijstandsuitkeringen², de stijging op korte termijn van de werkloosheid als gevolg van automatisering en robotisering, de ongelijke tred die de lonen houden met het toenemende welvaart (van enkelen), vluchtelingen (*Wien Neêrlandsch*

¹ Uit het Wilhelmus

² Anders dan uit de ramingen van het Centraal Planbureau vorige week bleek (3,3% groei), profiteren toch niet alle Nederlanders van de oplopende groei van de economie. Uit de eigen koopkrachtberekeningen van het ministerie van Sociale Zaken blijkt dat alle uitkeringsgerechtigden en gepensioneerden met een beperkt aanvullend pensioen er volgend jaar in hun besteedbaar inkomen op achteruit gaan. Dat bevestigen bronnen rond het kabinet (NRC 22 augustus 2017).

*bloed niet door d'ad'ren vloeit*¹), luchtballen op de huizenmarkt, positie van zzp-ers, werkers met een flexcontract, of over de kloof die almaar groter wordt tussen arm en rijk. En ga zo nog maar even door in dit land waar we ons volkslied 'tot inden doet'¹ op school moeten zingen, maar waar lessen over ons slavernijverleden en kolonialisme niet verplicht worden.

Laat ik het hier dan toch maar even over de armoede in Nederland hebben, want volgens mij is dat een van de grootste problemen waar we momenteel mee te kampen hebben (*Oorlof mijn armen schapen/ Die zijt in grooten noot*¹).

Er is sprake van armoede wanneer iemand gedurende een langere tijd niet de middelen heeft om te kunnen beschikken over de goederen en voorzieningen die in zijn samenleving als minimaal noodzakelijk gelden. Armoede is een kwestie van te weinig financiële mogelijkheden om de minimaal noodzakelijke goederen en voorzieningen te bekostigen³. Een geldkwestie dus. Geld, poen, pecunia, pegulanten, centen, duiten, ping-ping, slappe was, doekoe onderscheidt de rijken van de armen. Maar ook: Geld maakt niet gelukkig, arm zijn evenmin.

En ongelukkige armen zijn er helaas te veel. De armoede nam tot 2014 almaar toe. Daarna nam het licht af. Schrale troost voor als je arm bent in het rijker wordend Wilhelmusland. Er zijn er nog veel te veel en de afname van het aantal armen haalt het niet bij de toename van onze rijkdom. Te weinig mensen profiteren van de aantrekkende economie. Dat is toch een gotspe. Maar liefst 7% van de Wilhelmus-kwelende-keeltjes heeft onvoldoende geld om de maag te vullen, voor een fatsoenlijke woning of kleding.

En wat erger is, arm ben je vaak niet voor eventjes. Het aandeel langdurig armen neemt namelijk toe (bijna 700.000 mensen³). Uitzichtloze armoede. Stel je dat eens voor. Stel je eens voor dat je dag in dag uit, maand in maand uit, jaar in jaar uit het geld mist om een klein beetje 'n gelukkig leven te kunnen leiden. Arme mensen zijn vaker ziek, gaan eerder dood (een 'voltooid leven' kennen ze niet), hebben meer schulden, hebben meer psychische problemen, de laaggeletterdheid onder hen is groter, weten nauwelijks wat van de wereld om hen heen, raken in sociaal en maatschappelijk isolement. Armoede troef.

En daar helpt het zingen van het Wilhelmus volgens mij geen moer aan. Een treurige melodie op een rare, religieuze tekst, waar we dan toch maar moed uit moeten putten:

*Lijdt u, mijn onderzaten
die oprecht zijt van aard,
God zal u niet verlaten,
al zijt gij nu bezwaard.*

En overigens ben ik van mening dat het onvoorwaardelijk basisinkomen ingevoerd moet worden om langdurige armoede enigszins te voorkomen.

Gijs van Elk

Voorzitter Cliëntenraad Roerdalen (CRR)

³ Aldus het Sociaal Cultureel Planbureau